

Tác gi bài báo k t lu n, đó là nh ng hình nh c a n i kh đau, c a s ch t chóc và c a tình b n, c nh ch có Vi t Nam là n i duy nh t s n sinh ra nó.

Cu c h i ng c a các phóng viên chi n tr ng trong Tri n l m nh v Vi t Nam t i Paris



Tr ng bày nh chi n tranh Vi t Nam t i Tri n l m Nh p nh Châu Âu - Paris. Theo Trung tâm Nh p nh Châu Âu (MEP)

Trên trang văn hóa báo Le Monde hôm nay có bài gi i thi u v m t cu c tri n l m nh c a phóng viên nh chi n tr ng ng i Pháp Henri Huet v cu c chi n tranh Vi t Nam v i M qua bài vi t: "Chi n tranh Vi t Nam : Nh ng hình nh, b n h u và cái ch t".

Hôm mùng 8 tháng Hai v a qua, t i Trung tâm Nh p nh Châu Âu t i Paris, đã m c a tri n l m nh v cu c chi n tranh Vi t Nam c a nhà nh p nh n i ti ng ng i Pháp Henri Huet, phóng viên chi n tr ng c a hãng tin M AP. Ông đã b quân đ i B c Vi t Nam b n ch t khi đang tác nghi p trên chi n tr ng t i Lào cách đây đúng 40 năm.

Trong b u không khí khá xúc đ ng ngày m c a, cu c tri n l m đã h i t v m t s các g ng m t phóng viên nh chi n tr ng n i ti ng, t ng ghi l i nh ng d u n c a cu c chi n tranh kh c li t t i Vi t Nam. Ng i ta th y có m t Nick Út, phóng viên đã n i ti ng kh p th gi i v i t m nh ch p năm 1972 m t cô bé b bom na-pan đ t cháy, mình tr n chu ng ch y ho ng lo n, hay nh Christine Spengler, m t trong s n phóng viên chi n tr ng r t hi m hoi, đ a tin v chi n tranh Vi t Nam.

Tr c nh ng b c nh ch p c nh ch t chóc, đau đ n m t m i c a nh ng ng i lính trên chi n tr ng, các phóng viên chi n tr ng th i đó đ u có chung m t h i t ng là: « ch a có m t cu c chi n tranh nào đ l i d u n trong cu c đ i và s nghi p c a h m nh m nh cu c chi n tranh Vi t Nam ».

Tr c h t đ i v i riêng các phóng viên nh chi n tr ng này thì đây là cu c chi n đ m máu. Có kho ng 135 phóng viên chi n tr ng c a c hai bên b ch t trong cu c chi n này. B n thân phóng viên Nick Út đã thoát ch t, khi chi c tr c thắng đ nh m nh b b n r ng cùng v i Henri Huét và ba phóng viên khác.

Anh k l i : « l ra tôi đã có m t trên chi c máy bay đó, nh ng vì chúng tôi đã dàn x p v i nhau nên Henri đã thay ch tôi, và ông là ng i b ch t ». B n thân Nick Út cũng có m t ng i anh cũng là phóng viên cho hãng AP, đã b m ng trong cu c chi n này.

Ông Richard Pryne, t ng làm tr ng đ i đ i n c a hãng tin AP t i Sài Gòn t năm 1968 đ n 1973 k l i : « Chúng tôi đ c hoàn toàn t do xâm nh p vào chi n tr ng. Chi n tranh Vi t Nam là cu c chi n duy nh t c a ng i M không ki m duy t (báo chí) ». T i th c đ a, các phóng viên đ c quy n đi b t c đâu, đ c quân đ i t o đ i u ki n đ tác nghi p, đ c tham d vào đ i s ng th ng nh t c a các binh lính và h c cũng b nguy hi m nh nh ng ng i lính, cũng ph i h ng ch u các cu c t n công c a đ i ph ng...

Theo Le Monde, nh ng b c nh c a Henri Huét đã ghi l i nét chân th c nh t c a cu c chi n tranh này. Ông đã ghi l i nh ng khó khăn c a ng i lính, c nh nh ng ng i b th ng n ng h p h i, nh ng túi xác ch t ch đ c chuy n v nhà. M t b c nh n i ti ng c a ông ch p năm 1966, ghi l i c nh m t bác sĩ quân y đang c chăm sóc cho m t ng i lính, trong khi b n thân ông cũng b th ng n ng.

Christian Simonpietri, t ng là phóng viên c a hãng tin Cuba Gramma t i chi n tr ng Vi t Nam kh ng đ nh : « Sau Vi t Nam, m i th đã thay đ i. Ng i M đã nh n th y tác đ ng c a các hình nh. Vì th mà nh ng cu c chi n sau đó báo chí đ u b ki m duy t ch t ch ».

Đ i v i ph n đông các phóng viên có m t t i chi n tr ng Vi t Nam h i đó, h i t ng l i đ u nh n th y : đ u gì thì cu c chi n tranh Vi t Nam là nh ng tr i nghi m có m t không hai trong cu c đ i c a h . Ông Richard Pryne c a hãng AP nói : « nh ng bài vi t hay nh t, nh ng k ni m sâu s c nh t c a chúng tôi đ u liên quan đ n Vi t Nam. Và nh ng ng i b n t t nh t tôi cũng tìm đ c đ y ».

Tôi cuộc chiến này, người ta cũng có thể thấy là những bức ảnh nhô ra, mà các đồng nghiệp của tôi ở Henri Huet chụp trong chiến tranh Việt Nam, như của các phóng viên Nick Út, Eddi Adams, Dana Stone hay Lary Burows ... Tác giả bài báo kể lại, đó là những hình ảnh của nỗi khổ đau, của sự chết chóc và của tình bạn, của những có Việt Nam là nỗi duy nhất sống sinh ra nó.

Libya, cuộc cách mạng đang tiến bước

Các báo Pháp hôm nay vẫn tiếp tục theo dõi tình hình bước tiến của phong trào nổi dậy ở Libya. Nhìn qua trang nhất các báo đều có thể nhận thấy ngay phong trào phản kháng chống lại Kadhafi đang có chiều hướng mạnh mẽ.

Báo Le Monde chủ yếu đưa : « Tôi Tobrouk, hy vọng về một nước Libya mới » với bức ảnh lớn cho thấy các binh sĩ quân đội Libya tại thành phố Tobrouk đã ra hàng ngũ những người biểu tình đang chống lại của đội tá Kadhafi. Báo l'Humanité với hàng đầu đưa : « Libya : Miền đông được giải phóng khỏi Kadhafi ». Báo cho biết sau các thành phố Benghazi, Tobouk, đến lượt Cyrenaique, khu vực có nhiều dầu mỏ nhất của đất nước đã thoát khỏi sự kiểm soát của chính quyền. Còn tờ Libération đồng ý rằng đã tin tưởng vào tình hình của phong trào nổi dậy với hàng đầu đưa : « Nước Libya được giải phóng ». Trong Khi đó báo Le Figaro nhìn xa hơn một chút, đề cập đến vấn đề sau các phong trào nổi dậy ở các nước Ả Rập : « Libya- Tunisia : Châu Âu lo ngại một cuộc di cư ồ ạt ».

Vấn đề tài chính những biểu tình của các nước Ả Rập, La Croix trích lại với Tunisia, nói mà cuộc cách mạng « Hoa nhài » đã thành công những « Tunisia đang mò mẫm với nỗi dân chúng » để tìm kiếm cho mình một mô hình chính trị mới cho đất nước và thoát khỏi chế độ độc tài.

Làn sóng nổi dậy trong thế giới Ả Rập và những hậu quả tại Nga

Phong trào n i d y lan r ng hi n nay Tunisia, Ai C p hay Libya không còn là v n đ riêng c a khu v c B c Phi, Trung C n Đông. Tác đ ng c a nó đang đ c nhi u n c trên th gi i quan tâm theo dõi. V ch đ này, báo Le Monde có bài : « Các cu c cách m ng và n i d y trong th gi i R p đang đánh đ ng đ n Matxc va ».

Theo t báo, s s p đ c a các ch đ v n đ c coi là b o đ m n đ nh B c Phi s gây t n th t l n cho xu t kh u vũ khí c a Nga. Thông tín viên c a t Le Monde t i Matxc va cho hay, trong chuy n đi ch p ngoạn đ n vùng Kapkaz hôm 22/2 v a qua, t ng th ng Nga Dmitri Medvedev đã đ a ra m t d báo : các cu c n i d y trong th gi i R p s d n đ n tình tr ng nh ng k « cu ng tín » lên n m quy n và gây tan v t i nh ng n c này.

Sau khi tiên li u nh ng đi u t i t nh t đ i v i bán đ o R p, t ng th ng Nga cho bi t « m t k ch b n t ng t » đã đ c so n th o cho n c Nga, nh ng nó đã th t b i. Nh v y là t ng th ng Nga có lo ng i phong trào cách m ng nh ng n c B c Phi và bán đ o R p có nh ng « h l y tr c ti p » t i Liên bang Nga. Ông Medvedev c nh báo : « chúng ta có nguy c đ i m t v i nh ng tình hu ng bùng n và s n y n c a ch nghĩa c c đoan trong t ng lai. Ph i nhìn th ng vào tình hình, đó là v n đ r t nghiêm túc đòi h i chúng ta ph i có nh ng c g ng lâu dài ».

Tác gi bài báo ghi nh n th y, t khi n ra phong trào ph n kháng B c Phi, Nga ch m i lên t ng kêu g i ki m ch mà không h lên án vi c đàn áp dã man nh ng ng i bi u tình. Matxc va cũng đón nh n m t cách l nh nh t s s p đ c a các ch đ toàn tr , đ ng th i nhi u nhân v t c p cao trong chính quy n Nga v n cho đó là âm m u do ph ng Tây và Google đi u khi n.

Theo Le Monde, Matxc va không s cu c cách m ng ki u nh B c Phi lan sang Nga, mà ch lo ng i các cu c cách m ng t i R p s làm t n h i đ n các h p đ ng bán vũ khí cho các n c trong khu v c này. Là n c xu t kh u vũ khí l n th hai th gi i ch sau có Hoa K , Nga có các khách hàng ru t mua vũ khí đó là Libya, Ai C p, Yemen và Bahrain. Các n c này đã ký h p đ ng mua vũ khí c a Nga v i tr giá lên t i 7,4 t euros. Hi n t i, Matxc va cũng đang trong quá trình th ng l ng v i chính quy n c a Kadhafi m t h p đ ng mua tên l a S-300, xe b c thép, máy bay chi n đ u v i tr giá lên t i g n m t t r i euro. Nh ng bi n đ ng th gi i R p có th khi n cho các h p đ ng bán vũ khí béo b không th ti p t c đ c. Đó m i là m i quan tâm l n c a n c Nga lúc này.

Vai trò c a các b t c Libya trong lãnh đ o đ t n c

M c dù lãnh đ o Kadhafi lên truy n hình đ a ra nh ng tuyên b đe đ a dìm phong trào ph n kháng trong « bi n máu », nh ng hôm nay đ n ngày th 9, cu c n i d y c a ng i dân Libya đang ngày càng lan r ng trong khi chính quy n m t đ n ki m soát i nhi u vùng. Đ giúp đ c gi i hi u thêm v tình hình, báo La Croix hôm nay có bài vi t th c t lãnh đ o đ t n c Libya và chính quy n đang lung lay nh th nào.

Theo La Croix, thì đ t n c Libya n m d i s lãnh đ o c a m t liên minh g m ba b t c. Hi n t i ông Mouammar Kadhafi v n gi đ c s ng h trung thành trong b t c c a mình. M t b t c khác thì đã quay sang ch ng i ông. Kadhafi ch c ch n s b đ n u b t c th ba đ ng v phía nh ng ng i n i d y.

Theo La Coix, trong vòng 24 gi , i n i t nhi u nhân v t thân c n đã quay i ng i v i Kadhafi. Đ u tiên là b tr ng T pháp, r i đ n N i v , các v đ i s c a Libya t i Indonesia, n Đ , Malaysia và Hoa K đ u đã b t h p tác v i lãnh đ o Kadhafi. Hôm th Hai đ u tu n, lãnh đ o b t c Warfallah cũng tuyên b không còn « anh em » g i v i Kadhafi, và ch m đ t ng h ch đ .

H th ng chính tr c a n c B c Phi này đ a trên liên minh c a ba b t c i n là : Warfallah, Kadhafa (c a Kadhafi) và b t c Makarha. Các b t c Libya là m t s b o lãnh v m t tinh th n r t i n cho dân chúng. D i m i b t c i n, có các t c nh có ng i n m trong các v trí then ch t c a ch đ , nh v sĩ, m t v , i c i ng không quân...

Theo tác gi bài báo, b t c Warfallah chi m i nh khu v c mi n đông, trong khi Kadhafa qu n lý mi n trung và Makarba ki m soát mi n tây đ t n c. Theo các chuyên gia v Libya, n u nh b t c Kadhafa là nòng c t c a ch đ thì b i c Warfallh chi m s đông. Quân đ i th c t không ph i là s h u thu n ch y u c a ch đ , nh ng Kadhafi có th đ a vào y ban cách m ng và i c i ng không quân. Đ n lúc này đ t n c Libya đang b chia r , Kadhafi thì b cô i p nh ng v n t ra ng o m n, đe đ a đàn áp phong trào ph n kháng không th ng ti c, đ ng th i ông ta còn qu quy t r ng « không m t b t c nào có th th ng tr b t c khác ».

Một đề dßa khác đßi vßi chß đß đó là sß phát trißn cßa các nhóm Hồi giáo. Nên nhớ là trong khoßng tß năm 1993 đßn 1998, Nhóm các chißn binh Hồi giáo Libya đã nßi dßy chßng lßi chß đß và sau đó bß chìm trong máu. Chuyên gia chính trß tßi Libya, Hasni Abidi đß cß bài báo trích dßn, nhßn đßnh : « Mouamar Kadhafi đang thßc thi mßt chính sách nguy hißm. Hy vßng ông ta mau chóng bß đß hßn chß sß nßn nhßn ». Theo nhà phân tích này, vß thß cßa Kadhafi giß đây có đißm tßng đßng vßi trßng hßp cßa Saddam Hussein cßa Irak năm 1991, ngßi đã gây ra cußc nßi chißn khißn cho 100 nghìn ngßi dân thßng bß chßt và, hß quß là, chißn tranh vùng Vßnh lßn thß 1 nß ra vßi sß can thißp cßa liên quân qußc tß .